

PHARMA⁺

Lääkehoitosuunnitelma eläväksi -opas

oma-annos.fi

Johdanto	3
Lääkehoitosuunnitelma	5
Vinkkilista	7
Käytännön suunnitelma	8
Toteuttamistavat	10
Yhteystiedot	11

PHARMAC+

Hei!

Kirjoitimme tämän oppaan, jotta voimme osaltamme lievittää lääkehoitosuunnitelman päivittämiseen liittyviä haasteita. Tavoitteenamme on saada lääkehoitosuunnitelmastanne elävä ja toimintaa ohjaava. Lääkehoitoa toteutetaan hyvin erilaisissa toimintaympäristöissä, joten yhtä kaikenkattavaa mallia lääkehoitosuunnitelmasta ei voida antaa, vaan se on räätälöitävä aina lääkehoitoa toteuttavan toimintayksikön ympäristön, henkilöstön ja käytössä olevien lääkkeiden mukaan.

**Terveisin,
Pharmacin OmaPro-tiimi**

Lääkehoitosuunnitelma on asiakirja, jossa kuvataan, kuinka kyseisessä yksikössä toteutetaan turvallista lääkehoitoa.

Mikä lääkehoitosuunnitelma on?

Lääkehoitosuunnitelma on asiakirja, jossa kuvataan, kuinka kyseisessä yksikössä toteutetaan turvallista lääkehoitoa. Se laaditaan koko henkilökunnan luettavaksi, kuitenkin oleellisin kohderyhmä on työssään lääkehoitoa toteuttava osa henkilökunnasta.

Käsiteltäviin aihepiireihin kuuluu toimintatapojen kuvaamisen lisäksi mm. tunnistetut riskit, osaamisenvarmistamismenetelmät, vastuiden ja velvollisuuksien määrittely sekä seurantamenetelmät. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (TUT) tutkimusten mukaan lääkehoitosuunnitelma on osa lakisääteistä laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanon suunnitelmaa, kun taas sosiaalihuollon piirissä lääkehoitosuunnitelma on oleellinen osa yksikön omavalvontasuunnitelmaa. Lääkehoitosuunnitelma on paitsi laadunhallinnallinen asiakirja, parhaimmillaan myös perehdytystä ja työtä ohjaava työkalu.

Henkilökunnan sitouttaminen

Lääkehoitosuunnitelman tulee olla ajantasainen ja kuvata tosiasiallisesti käytössä olevia toimintatapoja. Säännöllinen katselmointi esimerkiksi vuosittain on hyvä kirjata vuosikelloon tai kalenteriin. Lääkehoitosuunnitelman päivitystarpeet huomataan parhaiten sisäisesti lääkehoitosuunnitelmaa käyttävässä yksikössä. Aloita päivitys kyselemällä henkilökunnalta päivittäisestä toiminnasta. Yksi hyvä tapa on ottaa päivitystiimiin ihminen jokaisesta ammattiryhmästä.

Lääkehoito on moniammatillista yhteistyötä. Siten on suotavaa, että myös suunnitelman laatimiseen osallistuu moniammatillinen tiimi, joka koostuu yksikössä lääkehoitoa toteuttavista henkilöistä. Lääkehoitosuunnitelman laatimisen eri vaiheisiin voi myös hyödyntää ulkopuolista näkökulmaa, jolloin voidaan taata mahdollisimman monipuolinen tarkastelu. Ihmisen ollessa osa toimintaa hänen voi olla hankalaa huomata erikoisiksi muodostuneita toimintatapoja. Ottamalla mukaan farmaseutti voidaan helpottaa esimerkiksi riskilääkkeiden tunnistamista ja niiden huomioimista käytännössä. Yksikön lääkehoidosta vastaava lääkäri hyväksyy suunnitelman allekirjoituksellaan.

Vinkkilista

Lääkehoitosuunnitelman muotoilu ja tyyli

- **Helpota tiedonhakua: jäsenete sisältö loogisesti eri otsikoiden alle**
- **Lisää luettavuutta: tiivistä, suosi listoja ja taulukoita**
- **Paranna hyödynnettävyyttä: vastaa kysymyksiin kuka, miten ja millä**
 - Kerro tekijä, vältä passiivia
 - Pidä suunnitelma käytännönläheisenä, mainitse myös käytettävät työkalut/ohjelmat
- **Vältä toistoa: käytä selkeitä viittauksia**
 - Esim. "Perehdytys- ja osaamisenvarmistamismenetelmät on kuvattu tarkemmin kappaleessa 6.2 Koulutus"
 - Esim. "Lääkkeen jakaja dokumentoi toimenpiteen lomakkeelle (liite2)."
 - Esim. "Vastuunjako on toteutettu Taulukossa 1 kuvatulla tavalla."
- **Huomioi katselmointiväli: kirjaa vain ajantasaiset, voimassa olevat tiedot**
 - Tarvittaessa muutokset edelliseen versioon voi korostaa esim. värillä tai kursivilla, vaihtoehtoisesti voi kirjata erillistä muutoslokiä

Lääkehoitosuunnitelman sisältö

- **Merkitse**
 - Vastuuhenkilöt: laatijat, hyväksyjät
 - Voimaanastumispäivä, seuraava katselmointiajankohta
 - Kohderyhmä ja lukukuittauskäytäntö
 - Dokumentin säilytyspaikka
- **Löytyykö suunnitelmasta ohje (tai viittaus) myös alla oleviin tilanteisiin?**
 - Lääkkeenkäyttäjä kieltäytyy ottamasta lääkkeensä
 - Lääkkeenkäyttäjä ottaa lääkkeen väärin (esim. rikkoo tai pureskelee)
 - Huomaat lääkityspoikkeaman (esim. väärä tai väärään aikaan annosteltu lääke), läheltä piti -tilanteen
 - Vuoronvaihdon yhteydessä tehtävä raportointi, kirjauskäytäntö
 - Dokumentointi eri tilanteissa (esim. jako, annostelu, tarkistus, seuranta)
 - Rokotustoiminta
 - Lääkejätteen ja muun vaarallisen jätteen (viiltävä, pistävä) käsittely
 - Ihon läpi imeytyvä riskilääke rikkoutuu, pistotapaturma
 - Sisäisen tarkastuksen vastuut ja käytännöt, laadun seuranta ja kehittäminen
 - Sijaiset, opiskelijat (perehdytys, vastuut)
 - Lääkkeiden olosuhdeseuranta, toiminta poikkeamatilanteissa

*Helpota tiedonhakua, lisää
luottavuutta ja paranna
lääkehoitosuunnitelmanne
hyödynnettävyyttä.*

PHARMA⁺

Kuinka edistän lääkehoitosuunnitelman käytäntöön vientiä, ns. jalkautusta?

Lääkehoitosuunnitelmaan kirjatun toimintatapojen toteutumista on syytä tukea aktiivisesti. Henkilökunnan sitouttaminen mahdolliseen muutokseen ja turvallisen lääkehoidon seurantaan sekä kehittämiseen takaavat turvallisten toimintatapojen juurtumisen osaksi arjen työtapoja.

Sitouttaminen kannattaa aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lääkehoitosuunnitelman päivitysprosessin alusta lähtien esimerkiksi osallistamalla henkilökuntaa asiakirjan laatimiseen. Käytännössä tämä voi tarkoittaa muun muassa mahdollisuutta esittää muutosehdotuksia päivitettävään sisältöön, yhteisiä ajatusriihiä tai omia vastuualueita. Oleellista on, että jokainen saa mahdollisuuden tulla kuulluksi mahdollisine huolinensa ja toiveinensa. Ajan varaaminen prosessille on myös vahva viesti sen merkityksellisyydestä. Varaamalla aikaa esimerkiksi päivitetyyn asiakirjan lukemiselle ja henkilökunnan kyselyyn vastaamiselle, osoitetaan tehtävän tarpeellisuus. Jalkauttamista voidaan tukea myös sisäisillä tai ulkoisilla koulutuksilla. Pharmac Finland Oy järjestää lääkitysturvallisuuteen ja lääkehoidon toteuttamiseen liittyviä räätälöityjä koulutuksia valmiiden koulutustallenteiden lisäksi.

Osallistava lääkehoitosuunnitelman päivitys- ja jalkautussuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelman päivitys ei yksinään takaa lääkehoidon turvallisuutta vaan se on saatava toimintaa ohjaavaksi. Toimintatavan juurtuminen toiminnaksi vaatii työskentelevien henkilöiden ymmärryksen ja hyväksynnän. Se on työtä, joka pitää tehdä, koska muuten ei haluttuun lopputulokseen päästä. Mitä enemmän henkilökunta pääsee osallistumaan laadintaan sitä nopeammin ja tehokkaammin toimintatavat ymmärretään ja omaksutaan osaksi normaalia toimintaa. Kuvassa on esitettyinä päivitykseen liittyvät vaiheet, joiden avulla lääkehoitosuunnitelma saadaan elämään arjessa.

Suunnittelu

- Johdon näkemys
- Mitä lainsäädännöllisiä muutoksia?

Lähtötilanteen selvitys

- Kysely henkilökunnalle.

Moniammatillinen päivitystiimi

- Edustaja jokaisesta ammattiryhmästä.

Päivitys

- Lääkehoitosuunnitelman muokkaaminen toimintaa vastaavaksi.

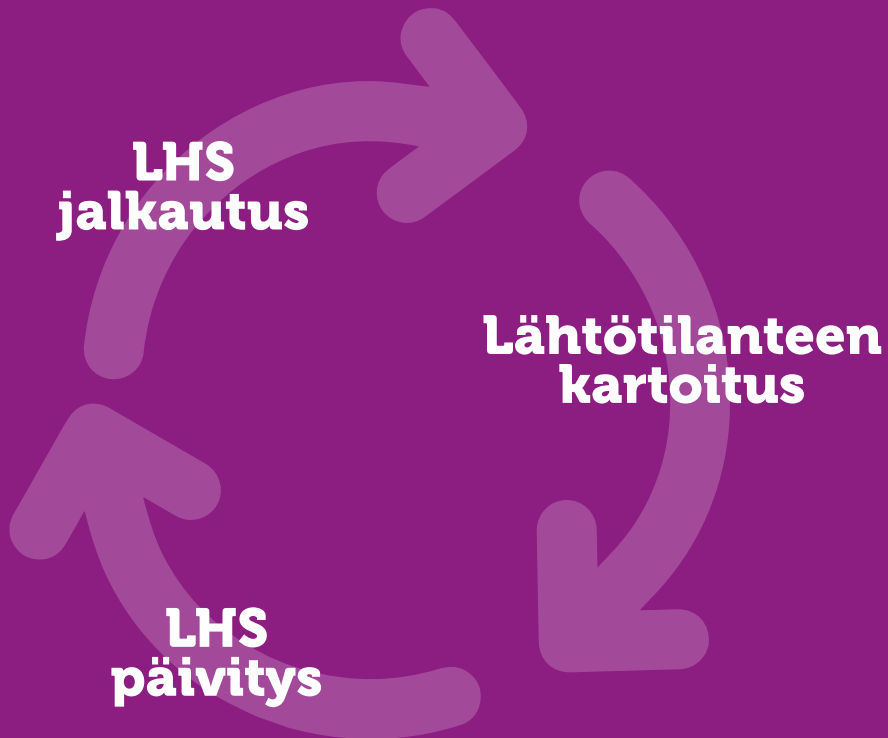

Jalkautus

- Osallistava työpaja tiimeittäin.
- Koulutus tiimeittäin.

Miksi myös kysely henkilökunnalle on oleellinen osa lääkehoitosuunnitelman päivitysprosessia?

Lääkehoidon toteuttamistavat kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti. Ne ovat riippuvaisia niin käytössä olevista työkaluista ja ohjelmista kuin myös kohderyhmästä ja toteuttajista. Toimintatavat kaipaavat päivitystä aina olosuhteiden muuttuessa. Kyselyn tarkoituksena voi olla esimerkiksi nostaa esiin näitä päivitystä kaipaavia malleja sekä löytää syy-yhteyksiä mahdollisille toiminnan ja ohjeistusten välisille poikkeavuuksille. Lääkitysturvallisuuden kehittäminen on itseään toistava kehä, jolla tähdätään paitsi turvalliseen, myös kustannustehokkaaseen arkeen.

Haluatko kehittää yksikkösi lääkitysturvallisuutta?

Ota yhteyttä – käydään läpi miten voimme kehittää yksikkösi lääkehoidon toteuttamista ja lääkehoitoprosesseja turvallisemmaksi.

Päivi Laakso

Asiakaskokemuspäällikkö,
hoiva-asiakkuudet

Pharmac Finland Oy
Puh. 040 585 7581
paivi.laakso@pharmac.fi

Oma
Pro®

PHARMAC+

Pharmac Finland Oy

Rajatorpantie 41 C 01640 Vantaa

(09) 3154 5800

pharmac@pharmac.fi

www.oma-annos.fi